

Predicatiois. Eccli. l. In diebus eius emanauerunt putei aquarii.

Expositiois litteralis. Eccli. lviij. Fodit ferro rupem et edificauit ad aquam puteum. vñ legales cerimonie dicuntur puteus Gen. xxix. Amouit lapidem quo puteus claudebatur et Exo. ij. Moy. sedit iuxta puteum.

Puteus vñ malus multiplex.

Calumnie. i. ligatorum. Gen. xxvj. Vocauit nomen putei calumniam.

Inimicitie que bene sequitur. Ibidem appellauitq; eam inimicitias.

Hereticæ doctrine. Nũc. xxj. Non bibemus aq̄s de puteis tuis dicitur ad feon.

Confanguinitatis. Nũc. xx. Dicit ad edom bibemus de puteis tuis.

Infamie. Apo. ix. De fumo putei exierunt locuste. id est adulatores.

Luxurie. Prover. xxij. Fovea profunda meretricis et puteus angustus aliena.

Mundane glorie. Esa. ry. Usq; ad puteum belim damoz eius. belim interpretat̄ deficiens et vana gloria mundi deficit Jac. j. Omnis gloria eius quasi flos feni.

Cuiuslibet profundi peccati. ps. Neq; vrgeat super me puteus os suum.

Inferni vt hic et zach. ix. Eduxisti vinctos d lacu in quo noy erat aqua. s. misericordie.

Psalmus. LV

Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo: tota die impugnant tribulauit me.

Titulus (In finem. p. pplo qua satis longe factus est in tituli inscriptione ipsi dauid cum tenerent eum allopbili in geth) Supra egit de falsis fratribus. hic aut agit de allopbilis. i. de aperte malis. p. quos exprimit a sanctis vinus iusticie tanq; p. torcular qd nota in titulo q sumptus est partim ab euangelio. partim ab historia regu. Legitur em in euangelio Job. xix. Qu supposuit pylatus capiti xpi in cruce inscriptione tituli Ihs nazaren rex iudeorum. Cui cotradixerunt iudei dicentes. Noli scribere rex iudeoru s quia dixit se regem iudeoy. Quibus respondit pylat: qd scripsi scripsi. i. no debuit nec hoc a semetipso dixit. Erat em p spm sanctum pphetatum in titulis alioy psalmoy ubi habet sic: no corrupas tituli inscriptione. Titulo etiã contradicunt q in peccatis recidunt. quasi negantes xpm passum fuisse iteru ipsum passurum dicentes factu suo. Heb. vj. Rursum crucifigentes sibimetipsis filiu dei et ostentui habentes. pplis erga eudeoy et conuentu malignantiã longe fuerunt et sunt a sanctis merito p hoc cotradixerunt et contradicunt inscriptioni tituli. Qd aut sequit sumit de. j. Reg. xij. Quia cum fugeret dauid a faula Saul fugit ad achis regẽ geth. q erat ciuitas allopbilorum vbi dauid fuit peregrinus sed no retent. p dauid ergo xps intelligit de semine dauid. fm carne natus. p allopbilos q alienigene dicunt. psecutores xpi et ecclesie q ali eni sunt a deo q tenuerunt xpm (in capite) et no in membris (in geth) qd interpretatur torcular. i. in pressuris huius mundi que vtilis sunt nobis sicut torcular vne. q qua si inutilis est nisi vinum eliciat vt exprimat in torculari. Est ergo sensus tituli. ps. Iste mittens nos (in fine xpm) scriptus (p pplo). i. contra pplin. s. iudeorum et psecutoy ad accusandu eum (q pplis longe factus est a sanctis) no loco sed mente (in tituli inscriptione). i. q cotradixit et cotradicet titulo xpi et passioi eius. hic inquã ps. ascribit (ipi dauid). i. xpo q psal. scriptus est de eo qd factu fuit (cu allopbili). i. alienigene (tenerent eu in capite) et nuc tenent in membris (in geth). i. in pssuris xpo ad huc clamante. saule saule qd me psequeris. Act. ix. Est ergo materia psecutio hereticoy ecclesie. Intentio cofirmare corda debiliu contra tribulationes. Modus tripartitus est ps. Prio orans ecclesia in pressura summam tangit tribulationes quas patit. et in fine dicens se non timere. Secdo enumerat mala

q sustinendo sit inimicoy conuersio ibi (tota die) Tercio de malis istis liberata laudez se cantare. pmitit ibi (ime sunt) Propbeta ergo in psona ecclesie vel viri iusti pressus a peccatorib; sicut vna in torculari clamat ad dñm dicens (miserere mei deus) et necesse habeo: (qm coculcauit me homo) ab humo dicitur. q. d. no sanctus qd est sine terra. sed terrenis alludit ei qd dicit in titulo. p quo pplo q a sanctis longe factus conculcauit pedibus supbie. ps. No veniat mihi pes supbie. coculcauit autem homo iustus vrua psee. ix. Quasi vna in deserto inueni israhel. Esaie. ry. Unum in torculari non calcabit q calcare consueuerat. Ecce solatium eoy q conculcant. tunc dicunt illud Judi cu. v. Coculca anima mea robustos. Item conculcauit iustus sicut vestis. Gethis ei dei iusti sunt. fm illud Esa. xlij. Omnibus bis velut ornamento vestieris. vestis em qua do coculcauit a fullonibus mundiorz clariorz efficit. mundi cia vñ et claritas decet vestem dei. Marc. ix. Vestimenta eius facta sunt splendida et candida nimis sicut nix. qualia fullo sup terram no potest candida facere. q aut sit ista coculcatio aperit dicens (tota die impugnans). i. toto tpe vite mee (tribulauit me) ps. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. vel de dyabolo legit (quonia coculcauit me homo). i. dyabolus q homo dicit ab homine deuicto. vñ Math. xij. Inimicus ho hoc fecit (coculcauit). i. cu alijs calcauit. multos em socios habet dyabolus. Math. xij. Assumit septẽ alios spiritus nequiores se. vl (coculcauit) id est ex toto calcauit. vel (coculcauit). i. de vno vicio i aliud calcauit. Hoc potest dicere penitens. De peccatore ei dicit. Job. xvij. calcet sup eum. q. rex interitus. i. dyabolus. Apoc. vj. Nomen illi mors. coculcat em dyabolus pccatoz hoc mo. Pimo insilit in eum p prauã suggestionẽ. Secudo arripit eum p delectationẽ. Tercio deicit eu p confensum in opationem. Quarto coculcat eum p psumptionẽ et iterationẽ. Dan. vij. Reliqua pedib; suis coculcabat. s. aut coculcatio assidua e. vñ addit (tota die). i. continue (impugnans). i. p interiorib; pugians (tribulauit me) Job xxx. Qui me comedunt no dormiunt. Grego. Assidue pulsar vt saltem tedio deiciat. Item coculcauit ho iust; vt oliua. Mich. vj. Tu calcabis oliuã et no vngeris oleo. Itẽ vt lutu. Naũ. iij. Intra in lutu et calca et tenens subige laterẽ. Itẽ pot esse vox xpi coquerentis de malo sacerdote q indigne accipit corpus xpi (miserere mei de) in hospicio ad qd intraturus sum (qm coculcauit me ho) carnalis et terrenus sacerdos. ad Heb. x. Nro putatis deteriora mereri q filiu dei coculcauerit et sanguine testamenti pollutu duxerit. Abac. j. Quare respicias cotemptores et taces impio coculcante iustiore se. i. xpm in hospicio suo susceptu. (tota die impu. tribu. me) cantas missas p obolis et sacramenta ministrans p denarijs. Itẽ pot esse vox eccleie contra platum malu (miserere mei de) qz misera sum. Trens. j. Vide dñe qm tribuloz coturbat est venter me et cor meum subuersu est in memetipsa qre (qz coculcauit me ho) platio carnalis. j. Cor. iij. Cu sit inter vos zelus et cotentio none carnales estis et fm boiem ambulatis. j. Mach. iij. Ierlm no habitabat s erat sicut desertu et scdm coculcabat. et filij alienigenaru erãt i arce. i. in dignitate (to. die impu. tribu. me) ad lram em qm deberent orare aut pdicare aut cofessare pugnat armis et litigant in causis. Esa. xxij. Nolite incubere vt cofolemini me sup vastitate filij ppli mei. dies em interfectiois et coculcatiois et fletu a dño deo exercituũ in valle visiois. Itẽ pot esse vox sacre scripture (miserere mei de) qm cocul. me ho) hereticus vel doctor malus violenter exponendo aut male viuendo. mala em vita doctoris cotemptibile reddit sacra scriptura. hec e ei mulier fornicaria fm opinionẽ boim de qua dr Eccli. ix. Mulier fornicaria qsi stercus in via ab oibus ptereuntibus coculcabit (tota die impu. tribu. me) legendo: dispu. tando: pdicando. ps. Qui tribulant me inimici mei ipi cofirmati sunt et ceciderunt. et qz in singulari dixerat (ho coculcauit) Possent aliqs credere q ecclesia vnu solu boiem vel demone coculcatorem haberet. et defacili posset resistẽ qd remouet cum subiungit pluraliter.

Conculcauerunt me inimici mei tota die:

Coculcauit vir iust; vt vna et vrua stis.

Qualit co. culcat dyabolus pccatoz

quoniam multi bellantes aduersum me.

Tota die .i. continue sicut supra dictu est. et bñ dico i plu rali (cõculcauerunt inimici qm̃ multi) nõ tñm̃ vñ sunt (bel lantes aduersum me) tã boies q̃ demones. tam plati q̃ subditi. tam aduocati q̃ heretici. vñ **D**iere. xij. Pastores multi a pascendo dicti demolliti sunt vinea meã: et defere erunt portõne meã. defertã fecerunt. qz q̃ assidue impugnat et qz multi sunt. nõ est mirũ si clamo ad te dñe: sũt etiã po tentes. vnde magis timendi. hoc est qd sequit̃.

Ab altitudine diei timebo ego nõ i te sperabo

Ab alti. diei) .i. a fortitudine. p̃speritatis et magnitudine ego (timebo) saltem fm̃ sensualitate ṽl interrogatiue sic: (ab altitudine eoz) q̃ tñm̃ dies est. et parũ durat (timebo) q. d. nõ qz cito trahit. **E**ccl. x. Omnis potentat̃ breuis vi ta (ego nõ in te sperabo) o dñe qd̃ ad vtrunqz modũ legẽ di pot aptari. q. d. si timebo fm̃ sensualitate. tñ (sperabo) fm̃ rõnem. vel scdo nõ sic (nõ timebo) lz multi potentes sint sed (sperabo in te dñe) .ij. **P**aral. xij. Dñe nõ ẽ apud te vlla distantia vtrum in paucis auxiliis an in pluribz. et. xxx. eiusdem si putas in robore exercitus bella cõsistere superari te faciet dñs ab hostibz. vel sic pot legi (ab altitu dine diei) .i. p̃speritatis mee. timebo dicat ecclia vel amia. fm̃ qz dicit **B**reg. Cũ vtraqz fortuna sit timenda: magis ẽ p̃spera q̃ aduersa. p̃. **V**eni in altitudine maris et tempe stas demersit me. qd̃ sit aut̃ tempestas ista docet **B**reg. di cens. qd̃ est potestas cultrinis nisi tempestas mentis. vel (ab altitudine diei) .i. a p̃funditate sciẽtie qz sicut dicit **B**re. **U**bi maius est donũ sciẽtie ibi transgressor maiorũ subia ceat culpe. **E**ccl. j. Qui addit sciã addit et dolore ṽl hoc (ab altitudine diei timebo) est vox ecclie p̃mitiue cõquerẽ tis qz in diebz festiuis strages martirũ fiebant. sicut **J**obã nes decollatus fuit in die natalis herodis. vj. **M**arc. z. ij. **M**ach. vj. **D**ucebant̃ cũ amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia. et. xij. **V**et. volebat **H**erodes in tpe pa sche interficere petrũ. et similiter xps fuit crucifigus in die festo lz in diei dirissent. et. vj. **M**at. **N**õ in die festo. **E**st etiã vox xpi cõquerentis de peccatis q̃ nõ frequentius p̃ petrant̃ in festis q̃ in profestis diebz. vñ dicit (ab altitudi ne diei timebo) qz tunc iterũ crucifigunt me peccatores. et quanto dies altior tanto crudelius eũ p̃sequunt̃. vñ **E**sa. j. **R**alendas vestras et solennitates vestras odiuit anima mea. facta sunt mibi molesta. et subiungit quare laboraui sustinens. q. d. iterũ me facitis pati p̃vestra peccata. vñ ad dit. **C**ũ multiplicaueritis orationẽ nõ exaudia. manũci ve stre sanguine plene sunt. vel (ab altitudine diei) .i. a die in diciũ est alta dies in qua omnes cõgregant̃ audire smiaz (timebo) **J**ob. xxvj. **C**olumne celi cõtremiscunt et pauẽt ad nutũ ei. **S**oph. j. **V**ox diei amara tribulabit̃ ibi fortis (ego nõ in te sperabo) nõ in homine. **D**iere. xvij. **M**aledi ctus q̃ cõfidit in boie. **I**tẽ (ab altitudine diei) pasche q̃ est altus dies in quo dñs ocs pascat corpe suo et potat sangui ne suo (timebo) ne in cõuiuio dñi stulte aut male habeam corã tot et tantis cõuiuis et tam nobilibz seruitozibz ange lis dico. **E**ccl. xiiij. **N**õ defrauderis a die bono et p̃ricula. id ẽ hostia diei boni nõ te p̃tereat. **E**ccl. vij. **I**n die bona fructe bonis et malã diem p̃caue. i. ne sit mala dies illa et qz uis sit mala nõ desperabo (ego nõ in te sperabo) qz spes facit precare mala.

In deo laudabo sermões meos i deo spe rari non timebo quid faciat mibi caro.

In deo lau. ser. meos) .q. d. sperabo in deo. loquar deo fm̃ qz ipse mibi ascribam. hoc est laudare sermones suos. id est laudabiles ostẽdere in deo nõ in alio. **N**otandũ eũ qz qdam laudant sermones suos in nitore verbor. cõtra illud **E**ro. xx. **N**õ edificabit̃ mibi altare de sectis lapidi bus. **E**cci. iij. **N**õ abscondas sapiã in decore ei. **A**lij lau dant eos in obscuritate. cõtra illud in **E**ccl. xxiiij. **Q**ui elu cidant me vitã eternã habebunt. **P**rouer. xj. **Q**ui abscon dit frumenta maledicet in pplis. **I**tẽ alij in supuacua sb tilitate. **E**ccl. xxij. **I**n supuacuis rebus noli esse sollicitus qz contrariũ **E**sa. ij. **C**onstabunt gladios suos in voue.

Quali ml ei laudant smões suos multipl

res. **I**tem alij in nociva subtilitate. **P**rouer. xv. **P**ascris tatoz maiestatis opprimetur a glia. **I**tem alij in humana sapientia. cõtra illud. j. **C**oz. ij. **N**õ in p̃suasibilibus hũa. ne sapientie verbis: sed in ostensiõe spiritus et virtutis. j. **C**oz. j. **V**isit me deus euangelizare nõ in sapientia verbã vt nõ euacuet̃ crux xpi. **I**tẽ alij in falsitatis admitione. **D**iere. xvij. **Q**ui habet sermones meos loquat̃ sermones meos vere. sic nõ laudat vir iustus sed in deo ostendẽs p̃ sermonis simplicitatẽ et feruore qd̃ sermo est dei vel xpi. j. **P**et. iij. **S**i q̃s loquit̃ quasi sermones dei. **E**t posset ali q̃s dicere ei tu nõ audebis loqui eoz timore p̃ternus p̃ pter hoc bene subiungit (in deo speram) nõ iam in futuro dicit sperabo. sed in p̃terito (speram) et ideo (nõ time. qd̃ faciat mibi caro) .i. homines carnales. sic **P**etrus et iobã nes iam sperantes in dño fiducialiter dixerunt iudeis q̃ de nunciabant eis ne oino loquerent̃ neqz docerent in nomi ne iesu. nõ possunt̃ inquit̃ q̃ vidimus et audiuim̃ non loqui. **N**otandũ aut̃ qz caro multipliciter accipit̃. **H**omo eũ fragilis dicit̃ caro. **J**ob. j. **V**erbũ caro factũ est. **E**sa. xl **V**idebit̃ omnis caro salutare dei. **I**tem mulier dicit̃ caro. **J**ob. j. **N**eqz ex voluntate carnis .i. mulieris. neqz ex volũ tate viri. **I**tem omne viuens. p̃. **Q**ui dat escã omni carni. **I**tem cognati et parentes. **E**sa. lvij. **C**arnẽ tuã ne despe reris. ibi dicunt. lxx. domesticos seminis tui ne despereris **I**tem sensualitas. **S**al. v. **C**aro concupiscit̃ aduersus spi ritum. **I**tẽ carnalis intelligentia. **M**at. xvj. **C**aro et san quis nõ reuelauit tibi. **I**tem carnalia desideria. **J**ob. xix. **E**t caribz meis saturamini. **I**tem carnale opus. **S**en. ij. **E**runt duo in carne vna. item fragilitas. **S**en. vj. **N**õ per manebit̃ spiritus meus in boie qz caro est. item mollietas cordis. **E**ze. xxxvj. **D**abo vobis cor carneũ. item peccatus j. **C**oz. xv. **C**aro et sanguis regnum dei non possidebunt: et de his omnibz generaliter debet dicere iustus (nõ time bo quid faciat mibi caro).

Tota die verba mea execrabantur aduer sum me omnes cogitationes eozũ in malũ

Scõda ps vbi ostendit mala que patit̃. q. d. dico qz (nõ ti mebo qd̃ faciat mibi caro) vel carnales boies. et possz q̃s querere qd̃ mali faciunt tibi: rñdet̃ (tota die tẽ) .q. d. plu ra mala. quoz p̃mũ est. qz contemnunt verba ei? volen tes eam capere in smone. s. eccliam. vnde dicit̃ (tota die) id est assidue (verba mea) lz sint in deo laudabilia (ipsi exe crabant) qz vt habet̃ **E**ccl. j. **E**xecratio peccatozibz sapiẽ tia (execrabant) .i. contemebant et execrabilia ostẽdere ea male interpretando et mo: s̃bz detractionis obfuscando ni tebant. qz nihil adeo benedictũ est qd̃ nõ possit depauari **S**ecundũ est. qz malum machinant̃ contra eam: vñ ad dit (aduersum me omis cogitationes eoz) erant (in malũ) **M**at. ix. **E**t qd̃ cogitatis mala in cordibz vestris. **D**ier. iij. **A**sqz quo morabunt̃ i te cogitationes noxie. et. xvij. eius dem. **V**enite cogitemus contra **H**ieremiã cogitationes ve nite et pcutiamus eum lingua. **H**ic tangit duo p̃dicta ma la. s. detractionẽ et machinationẽ. heretici etiã (to. die) ver ba ecclesie. i. missas et horas et omnia vba sacramentalis execrant: et derident: sed dicit̃ **E**ccl. xv. **O**mne execramẽ tum erroris odit dñs (aduersum me omis cogitationes eoz in malũ) **D**iere. xvij. **T**u scis omne cõsiliũ eoz aduer sum me in mortem. **J**ob. vj. **Q**uare detraxistis sermoni bus veritatis ad increpandũ tñm̃ eloquia concinnatis. p̃. **E**t de execratione et mendacio annunciabunt. i. ex cõmuni cabunt in ira cõsumatõis et nõ erunt. ideo dicit̃. **E**ccl. xvij **N**imis odito execrationẽ. **T**ercũ est dolus. vnde sequit̃.

Inhabitabunt et abscondent: ipsi calcane um meum obseruabunt.

Inhabitabunt) meũ (et abscondent) malũ qd̃ cogitant vt. s. efficacius possint cõsumare ecce dolus. **E**zec. ij. **C**um scorpionibz habitas. **V**erõn. **N**ulla pestis efficacior ad no cendum q̃ familiaris inimicus. **Q**uartum malũ est: quia insidias tendunt. vnde adiungit (ipsi calcaneũ meũ obser uabunt) .i. pedem meum ad lapsum p̃spicientes si cadere vel in aliquo deuiaent vt mibi insultare possent. vñ **A**u

Caro dicit multiplicat

5

6

gusti. conquerit dicens. Verborum aucupes syllabarum divu- meratores nodosas calumnias mihi pponentes vt me ca- pere possent in verbo. nodum in serpo. figuram in plano angulum in circulo querentes. et dicit non pedem sed calca- neum vt notet eorum pseuerantiam in malo: quia vsque in finem operis vel vite iustorum non cessant eis insidari. vel sic (in habitabunt) vicia intus in corde que per confessionem non euo- munt. Esa. xxvj. Iusticiam non fecimus in terra. ideo non ce- ciderunt habitatores terre (et abscondent) Job. xv. Sapi- entes confitentur et non abscondunt (ipsi) .i. demones (calca- neum meum obseruabunt) .i. in finem vite. Gen. iij. Tu insidi- aberis calcaneo eius. ps. Iniquitas calcanei mei circunda- bit me. Alia ista habet (congregabant) abscondite plantas meas obseruabant (expectantes animam meam) vltic (inba- biant) .i. intus mecum habitabunt heretici cum catholicis: dicit ecclesia (et abscondent) imperitis deceptioes suas (ip- si) heretici (calcaneum meum) .i. extremos et infirmos obser- uabunt ad decipiendum. tales enim decipiunt heretici. Deu. xxv. Memento que fecerit tibi Amalech in via que egredie- baris de egypto quomodo occurrerit tibi et extremos agmi- nis tui qui lassum residebant occiderit. Enumeratis malis que bonis inferunt mali. subiungit causam quare inferunt. scilicet inuidiam. vnde dicit.

Sicut sustinuerunt animam meam pro nihilo: saluos facies illos in ira propter peccatos confringes.

Sicut sustinuerunt q. d. ecclesia hoc mihi fecerunt (sicut) .i. quia (sustinuerunt) vt bonum (animam meam) .i. vitam inuidetes et dolentes que non possunt me extinguere. graue enim pondus videtur impio societas iusti sicut illud Eccli. xij. Pondus super se tollit que honestior se comunicat. vnde sap. ij. dicunt impij de christo grauis est nobis etiam ad videndum. vel (sustinuerunt) id est expectauerunt ad pendendum. sicut illud ps. De expecta- nerunt peccatores vt pderent me. Postea ecclesia reddit bonum pro malo et orat pro eis dicens (pro nihilo) id est gratia id est sine merito eorum (saluos facies illos) .i. malos que peni- tuerunt. Esa. liij. Gratis venundati estis et sine argento red- dimini. Hec autem gratia fiet salua iusticia. que que peniten- tiam non egerint non saluabunt. vnde subdit (in ira pro- pulos) .i. malos impenitentes (confringes) vel in alio sen- su vt legatur interrogatiue (pro nihilo sal. facies illos) .i. q. d. non: sed (in ira propter peccatos confringes) ps. Tanquam vas figuli con- fringes eos. vel sicut aliam istam sic punctet (sicut sustinuit anima mea eos) pro patientia ita tu domine (pro nihilo) id est gratis non meruerint (saluos facies illos) quod pro flagella vnde sequitur (in ira) non consumptionis puniendo eternali- sed consumptionis qua filij flagellantur ad correctionem (pro- pulos confringes) .i. corripies: vel (in ira) .i. in preostensio- ne ire tue future. Hier. xxxij. Postquam offendisti mihi pcul- si femur meum. confusus sum et erubui. quoniam sustinui obprobri- um adolescentie mee. Ita facies illos et ego ad eruditionem eorum et utilitatem meam et gloriam tuam o

Deus vitam meam annunciaui tibi: posui lachrymas meas in conspectu tuo.

Vitam meam annunciaui tibi bonam et malam. vitam bonam tibi ascribendo et gratias agendo. malam autem in qua fui confitendo. Sed potest queri: ad quid nunciatur deo que omnia scit. vnde Job. xxxj. Domine tu omnia nostri mi edificationem. mala autem propter plures causas. Pri- mo ad dei gloriam. Josue. viij. Da gloriam domino deo isra- bel: atque iudica mihi quid feceris. Secundo propter iudi- cium sacerdotis ad cuius pertinet officium iudicare de hu- iusmodi. vnde Leuit. xij. Frequenter dicitur que ad argumē- tum sacerdotis iudicabitur homo leprosus vel non lepro- sus. Tercio propter humilitatem. Eccli. iij. Presbitero hu- milia animam tuam. Quarto vt erubescat. hec enim est ma- gna pars satisfactionis. Eccli. iij. Pro anima tua non con- fundaris dicere verum. est enim confusio adducens pec- catum et est confusio adducens gloriam et gratiam. Quinto ad cautelam vt videlicet homo videns que oportet pec- catam confiteri: timeat facere quod timet alij reuelare. Ec-

clesiastici. iij. Ne confundaris confiteri peccata tua et ne te subicias omni homini pro peccato. Sexto propter suffra- gia sacerdotis. vnde Leuit. iij. Frequenter dicitur orabit pro eo sacerdos et dimittet ei: vnde versus.

Gloria iudicium vilem rubere timere.

Auxilium causam prestant vt confiteamur.

Post confessionem autem sequitur satisfactio que deus placat. vnde subiungit (posuisti lachrymas meas in con- spectu tuo) id est acceptas habuisti. in hoc intelligitur sa- tisfactio. non enim legitur magdalenam aliter satisfecisse nisi cum lachrymis. Luce. vij. Lachrymis cepit rigare pedes eius. et bene dicit (in conspectu) quia libenter respicit de- lachrymas. Esa. xxxvij. Audiui orationem tuam et vidi la- chrymas tuas. Item in conspectu domini ponunt lachry- me sicut vinum vnde bibat. ps. Potum meum cum lactu miscebas. sed quid educit istas lachrymas vtiq. cordis co- punctio que contritio potest dici. Eccli. xxij. Pungens ocu- lum deducit lachrymas. de virtute autem quam habent la- chryme apud deum dicit Ambrosius. Oratio lenit: lachry- ma cogit. Iudith. viij. Indulgentiam eius suscipis lachrymis postulemus. ibi glosa. Lachryme ponderavocis habent que imperant non supplicat. sed intelligendum est de lachry- mis que sunt pro peccatis. non de illis que sunt pro tem- poralibus que inutiles sunt vel nocive. vnde Bene. xxvj. Dicitur pastores gerere. id est demones. nostra est aqua. lachryme etiam que propter vel contra oppressores effun- duntur: magnum effectum habent apud deum. Eccli. xxxv. Nonne lachryme vidue ad maxillam descendunt et excla- matio eius super deducentem eas. a maxilla enim ascen- dunt vsque ad celum et dominus exauditor non delectabitur in illis. sunt autem lachryme desperatorum: que nihil valent apud deum. vnde Hebr. xij. dicitur de Esau. non enim inuenit penitentie locum quoniam cum lachrymis inqu- sisset eam (posuisti) dico.

Sicut et in promissione tua: tunc conuer- tentur inimici mei retrosum

Sicut et in promissione tua id est sicut promisisti. Eze- ch. xvij. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis omnium iniquitatum eius non recordabor amplius Ro. iij. Plemissime sciens quia quecumque promisit de- potens est facere. Sap. xij. Parentibus iuramenta et pre- uentiones dedisti bonarum promissionum (tunc) id est que confringes (populos) et ponas lachrymas meas in con- spectu tuo. acceptam tibi esse ostendens penitentiam me- am (conuertentur inimici mei) humiliati propter flagellu- tuum et exemplum meum (retrosum) vt te sequantur do- mine seruientes tibi que precedere volebant te aduersari- tes sicut illud Math. xvj. Vade retro satana. Esaie. xxxj. Conuertimini sicut in profundum recesseratis filij israel. vel sic (tunc conuertimini inimici mei) homines mali vel demones (retrosum) fugientes a me qui me prius fuga- bant (conuertentur) dico (sicut et in promissione tua) id est sicut vel que promisisti. Leuit. xxj. persequerentur quinq. de ve- stris centum alienos: et centum ex vobis decem milia. Et Deut. xxxij. Per vnam viam venient contra te et per se- ptem fugient a facie tua. dico que acceptasti penitentiam me- am et inimicos conuersos ad penitentiam recipies et vere: que semper adhuc parat es. hoc est quod sequitur.

In quacumque die inuocauero te: ecce cog- noui quoniam deus meus es.

In quacumque die siue innocentie siue post innocentias vel (in quacumque die) .i. siue puericie siue iuuentutis siue senectutis (inuocauero te) .i. intus in corde contrito et hu- miliato (uocauero) (ecce) statim (cognoui) per experientiam (quoniam deus meus es) que mihi subuenis et recipis peniten- tam. ps. Quoniam non repellit dominus plebem suam. que autem di- cit (in quacumque die) expressius dicit Eze. xvij. sicut alia li- teram quacumque hora ingemuerit peccator omnium iniqui- tatum eius non recordabor amplius. sed signanter et mystice dicit hic (die) vt notet que in die prosperitatis inuocandus est dominus non tamen in nocte aduersitatis vt multi faciunt.

Terfius

De virtute ac efficacia lachrymarum.

9

10

r 3

Confessio d. Solutio: bona debemus nunciare ad dei laudem et pri- mo ad dei gloriam. Josue. viij. Da gloriam domino deo isra- bel: atque iudica mihi quid feceris. Secundo propter iudi- cium sacerdotis ad cuius pertinet officium iudicare de hu- iusmodi. vnde Leuit. xij. Frequenter dicitur que ad argumē- tum sacerdotis iudicabitur homo leprosus vel non lepro- sus. Tercio propter humilitatem. Eccli. iij. Presbitero hu- milia animam tuam. Quarto vt erubescat. hec enim est ma- gna pars satisfactionis. Eccli. iij. Pro anima tua non con- fundaris dicere verum. est enim confusio adducens pec- catum et est confusio adducens gloriam et gratiam. Quinto ad cautelam vt videlicet homo videns que oportet pec- catam confiteri: timeat facere quod timet alij reuelare. Ec-

Psalmus

Eccl. vij. Cuius et sanus confiteberis et laudabis deum. et tunc gloriaberis in misericordiis eius. Joel. ij. Omnis qui invocauerit dominum saluus erit. quia ergo dominus ita suscipit, cumque hora invocantes. et ita prope est omnibus invocantibus eum. ideo.

In deo laudabo verbum in domino laudabo sermonem: in deo speravi non timebo quid faciat mihi homo.

In deo laudabo verbum. .i. ad honorem dei eius doctrina commendabo que inducit hominem ad invocandum: sicut dicitur ad Ro. x. Quod invocabunt in quem non crediderunt: aut quod eredit ei quem non audierunt: et tandem concludit. ergo fides ex auditu. auditus autem per verbum dei. et ideo laudabile est verbum dei. propter quod adhuc idem repetit per alia verba subiungens (in domino laudabo sermonem) .i. quecumque loquar ei attribuam cum laude. vel potest referre verbum a sermone ut sit verbum quod docet. et hoc appellat lectio. sermo autem quod hortatur: et hoc dicitur predicatio. vtrumque autem movet hominem ad invocandum deum. unde vtrumque laudabile est. hoc multiplex aliter legitur in glossis. sed sufficit videre legendum glossas. idem versus etiam supra habitus est et expositus similiter in fine prime parte versus brevius transendum est (in deo speravi non timebo quod faciat mihi homo) supra dixit (caro) et est idem sensus. vnde ibi sic expositum est (caro) .i. boves carnales: et hic (homo) id est terrenus ab humo. ter dicit (non timebo) propter tres malos timores: humanum: mundanum: servilem.

In me sunt deus vota tua: que reddam laudationes tibi.

Tercia pars ubi vir iustus iam. q. de malis huius seculi liberatus: laudare deum se permittit. vnde dicit (in me sunt) q. d. non timebo quod faciat mihi homo exterius cum bonum inter me et hi non possit surripere: per quod tibi placebo. quia (in me) non extra (sunt) o (deus vota tua) .i. illa que desideras. scilicet (laudationes tibi) .i. ad honorem tuum faciende (que vota reddam tibi) vel sic (in me sunt deus vota tua) .i. anima et virtutes que desideras et que etiam tibi devoti (que reddam) cum scriptum sit vosete et reddite (laudationes tibi) .i. ad laudes tuas et bonorum. in hoc offendit quod plus diligit dominus animam et bonas voluntates quam censum vel substantiam exteriozem. Greg. Non est vacua manus a munere dum archa cordis plena est bona voluntate. Exo. xxij. Non apparebis in conspectu meo vacuus. Mar. xij. Cuiuslibet pauper plus omnibus misit. Nota triplex est votus baptismi: ordinis religionis que tria in nomine debent esse: ita ut ab eo non scindat per transgressionem Primum votum debet esse in omnibus. Secundum in clericis. Tertium in religiosis. sed multi possunt dicere verius in me non sunt vota tua. quia multi sunt illorum transgressores. Proverb. xx. Ruina est homini devorare sanctos: quia sine obedientia et perseverantia non soluit votum. quod significat Levit. xxij. ubi dicitur bovem et ovem aure et cauda amputatis voluntarie offerre potes. votum autem ex his solui non potest. et subiungit eam quare reddet laudationes deo. Prima est quia dominus liberabit eum a morte eterna. vnde dicit.

Quoniam eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu ut placeam coram deo in lumine viventium.

Quoniam eripuisti. .i. eripies in futuro. vel (eripuisti) in presenti spe et tandem eripies re (animam meam de morte) eterna. Psal. xij. de morte redimam eos. Secunda causa est. quia liberavit eum dominus a pronitate peccandi. unde dicit (et pedes meos) .i. affectus (eripuisti (de lapsu) .i. de pronitate peccandi. Tercia causa est. dicunt peccatores lubricaverunt vestigia vestra itinere platearum vestrarum. sic enim est quod cum homo vagus discurret per plateas et vicus: cito labatur in peccatum et propter hoc dicit. Eccl. ij. Noli circumspicere in vicis civitatis nec oberraveris in plateis illius. Tercia causa est. quia dabit vitam eternam (ut placeam) .i. per dicta duo faciet mihi. Tertium propter hoc (ut placeam) vel ad aliud procedens verbum referri potest (reddam laudationes ut placeam coram deo) non hic tamen sed (in lumine viventium) .i. in splendo-

ribus sanctorum in eterna beatitudine. ps. In lumine tuo videbimus lumen. i. Tunc vlti. lucem habitat inaccessibiles beatrix que in hoc versu continentur tribus personis attribuitur (quoniam eripuisti animam meam de morte) hoc attribuitur potentie patris (et pedes meos de lapsu) hoc sapientie filii: (ut placeam etc.) hoc charitati et benignitati spiritus sancti.

Psalmus LVI Miserere mei deus miserere mei quoniam in te confidit anima mea.

Titulus. In fine ne disperdas vel corumpas. David in tituli inscriptione cum fugeret a facie saul in spelunca. Tunc agit bystoria que habet. i. Reg. xxij. Quod videlicet fugit David a facie saul et latuit in spelunca: non legitur david titulum erexisse. unde de david ad sam non legitur titulus iste: sed mystice de christo que per david intelligit. per speluncam intelligit carnem humanam in qua divinitas latuit vel sepulcrum dicitur spelunca vel gentilitas ad quam transiit excecata iudea. Est ergo sensus. psal. iste dirigens nos (in fine) .i. christum: agit de passione et resurrectione christi: et de passione a liberatione martyrum (ne disperdas vel corumpas) o tu pylate vel iudee vel alius (David) .i. christum (in tituli inscriptione) .i. dicens christum non esse regem quod quidem titulus asserit vel negando eius passionem que figurata est non posse negari per tituli inscriptionem quam homo deleuit pylatus quod scripsi scripsi (in scriptura) dico mutata si crederet iudeis (cum fugeret a facie saul) .i. absconderet se a iudeis latens (in spelunca) carnis vel sepulcri vel gentilitatis. Materia ergo huius psal. misit christi passio et resurrectio vel martyrum persecutio et liberatio. Intentio est monerere nullus titulo crucis contra dicat: sed christum regem suum esse confiteatur verbo et opere. Modus tripartitus est ps. In prima parte propheta in persona christi et martyrum inter tormenta et tribulationes exclamat ad deum preteritum et predicat liberationem. In secunda ostendit per quod sit liberatus et a quibus ibi (misit deus) In tertia post liberationem et resurrectionem laudes permittit ibi (paratus cor meus) Nota que hic est tercia pars. que incipit per miserere. tres enim sunt tales propter triplicem miseriam. Primum est propter miseriam carnis quam luxuria facit per quam david peccavit adulterio. Secunda est contra miseriam mundi quam avaricia facit. Iste vero est propter miseriam spiritus quam superbia facit. quia hic miseriam est periculosissima et cogentissima. quoniam. intrant aque tribulationis versus ad animam. ideo hic geminat miserere. vel quod pro se et corpore suo petit. Dicit ergo pro se et martyribus (miserere mei) in passione constituti o (deus) pater: et tactus est ad maiorem expressionem passionis ingeminat: vel ut a duplici miseria liberet assumpta. scilicet illata et allegat multiplex meritum suum. Primum est confidentia. unde dicit (quoniam in te confidit anima mea) omni charitate plena. Math. xxvij. Confidit in deum liberet eum nunc si vult. Secundum est spes. unde sequitur.

Et in umbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas.

In umbra ala. t. spe. .i. in protectione misericordie et veritatis tue. ps. Sub umbra alarum tuarum protege me a facie iniquorum que me afflixerunt. scilicet iudeorum. Tertium est perseverantia quod notat cum subdit (donec etc.) q. d. non ad horam sperabo sed (donec transeat iniquitas) persecutorum quod est cum corpus occiderint. unde Luc. xij. Ne terramini ab his: qui corpus occidunt: et post hoc non habent amplius quid faciant. Quartum est devotio. unde dicit

Clamabo ad deum altissimum: deum qui benefecit mihi.

Clamabo cordis clamore (ad deum altissimum) patre. math. xviij. clamavit voce magna dicens: Hely hely etc. et post clamans voce magna emisit spiritum. Heb. v. Cum clamore valido et lacrymis offerens eruditus est per sua reverentia. Quintum est recognitio beneficii dei. vnde addit (deum qui benefecit mihi) homini dando spiritum non ad mensuram. Job. ij. Postea enumeratis meritis ostendit que sequuntur ex eis. Primum est quod deus misit ei auxilium: unde dicit.

Locum triplex.

13

Ps. 56